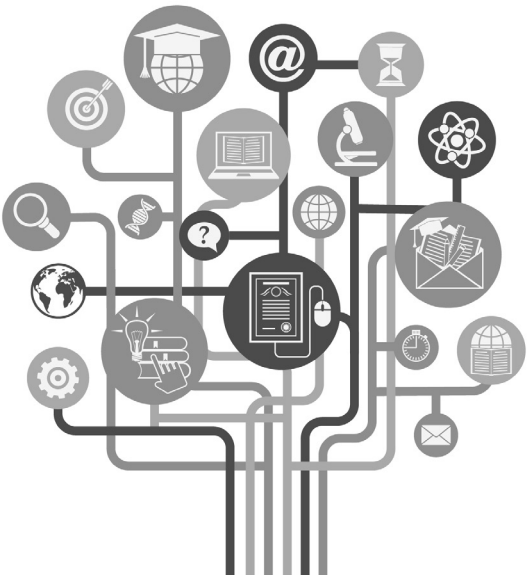
13

มรดกความคิดนโยบายสังคมของ ริชาร์ด ทิทมัสส์

Richard Titmuss's Legacy of Social Policy Ideas

พงษ์เทพ สันติกุล

Pongthep Suntigul

มรดกความคิดนโยบายสังคมของ ริชาร์ด ทิทมัสส์

Richard Titmuss's Legacy of Social Policy Ideas

พงษ์เทพ สันติกุล[1]
Pongthep Suntigul
[1]**คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ 10200 ประเทศไทย**
Administer of Social Administration, Thammasat University, Bangkok 10200, Thailand e-mail : spongtep@tu.ac.th

***Received** : August 19, 2021 **Revised** : September 20, 2021 **Accepted** : October 28, 2021*

บทคัดย่อ

ริชาร์ด ทิทมัสส์ (ค.ศ. 1907-1973) นักวิชาการชาวอังกฤษ ผู้มีผลงานด้านนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมที่นักวิชาการรุ่นต่อมาใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานสำหรับการศึกษานโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม ทิทมัสส์ต่อต้านนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมที่ส่งผลให้เกิดชนชั้นขึ้นในสังคม และสนับสนุนนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมเชิงสถาบันที่เป็นสิทธิของพลเมือง โดยรัฐเป็นกลไกหลักในการดำเนินการเพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีของพลเมือง อย่างไรก็ตาม การจัดสวัสดิการสังคมแบบส่วนที่เหลือโดยการทดสอบความจำเป็น สามารถนำมาเป็นสวัสดิการสังคมส่วนเสริมเพื่อช่วยให้บุคคลเข้าถึงสวัสดิการสังคมเชิงสถาบันได้

คำสำคัญ : ริชาร์ด ทิทมัสส์; นโยบายสังคม; สวัสดิการสังคม; ความสัมพันธ์แบบของขวัญ

Abstract

Richard Titmuss (1907-1973), a British scholar, his contributions to social policy and social welfare have been used by later generations of scholars as a fundamental concept for the study of social policy and social welfare. He opposed social policies and social welfare that caused social class in society. On the other hand, he supported social policies and institutional social welfare; that is citizens' rights, which

the state is the main mechanism for ensuring the well-being of citizens. However, Residual Social Welfare by Mean-Test can be used as a supplementary social welfare to assist individuals in accessing to institutional social welfare.

Keywords : Richard Titmuss; Social Policy; Social Welfare; Gift-Relationship

บทนำ

ริชาร์ด ทิทมัสส์ (Richard Titmuss) เกิด 16 ตุลาคม ค.ศ. 1907 เสียชีวิตเมื่อ 6 เมษายน ค.ศ. 1973 เป็นนักสังคมวิทยาชาวอังกฤษที่ให้ความสนใจเรื่องนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม ช่วงเวลาที่ ทิทมัสส์นำเสนอความคิดทางวิชาการนั้นเป็นช่วงที่สงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงไม่นาน นโยบายสังคม (Social Policy) และสวัสดิการสังคม (Social Welfare) ของประเทศอังกฤษรวมทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วอื่น ๆ ยังไม่ก้าวหน้ามากนัก

สถานการณ์ของสังคมอังกฤษภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นอกจากจะเป็นภาวะชะงักงันที่เป็นผลของสงครามแล้ว ทิทมัสส์ มองเห็นโอกาสที่เกิดขึ้นกับสังคมอังกฤษในขณะนั้น คือ พลเมืองอังกฤษเห็นคุณค่าของภารดรภาพหรือความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รวมถึงการทำหน้าที่ทางสังคมของพลเมือง ที่ช่วยให้ประเทศอังกฤษฝ่าฟันความทุกข์ยากในช่วงสงครามมาได้ นอกจากนั้นพลเมืองอังกฤษได้เห็นถึงพลังแห่งความร่วมมือที่สามารถช่วยให้ประเทศอังกฤษชนะสงคราม ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ทำให้สังคมอังกฤษพร้อมที่จะปรับตัวเพื่อรับสิ่งใหม่ ๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยไม่ยากนัก (Fontain, 2004 : 796)

งานวิชาการของ ทิทมัสส์ ส่วนใหญ่สนับสนุนรัฐสวัสดิการ และให้ความสำคัญกับรัฐในฐานะกลไกหลักของสังคมในการดำเนินภารกิจด้านนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีแก่พลเมือง และสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึง (Universal Welfare) ในลักษณะเดียวกับนักวิชาการสายสังคมนิยม (Socialist) ทิทมัสส์ ไม่ได้รับการยอมรับในฐานะนักวิชาการสังคมนิยม แต่ได้รับการยอมรับในฐานะนักวิชาการลัทธิสังคมนิยม

จริยศาสตร์ (Ethical Socialism)[1] ที่ต่อต้านการนำระบบตลาดมาเป็นกลไกจัดสรรทรัพยากรในการจัดสวัสดิการสังคม (Shearmur, 1997 : 29)

ทิทมัสส์ เป็นนักวิชาการผู้บุกเบิกเรื่องการศึกษานโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมสิ่งที่ ทิทมัสส์นำเสนอตั้งแต่คริสต์ทศวรรษ 1960 นับได้ว่าเป็นแนวคิดพื้นฐานที่นักวิชาการที่ศึกษานโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมนำมาศึกษาอย่างต่อเนื่องจวบจนทุกวันนี้ (Glennerster, 2014 : 5)

สถานการณ์สังคมในประเทศอังกฤษภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ คนตกงานจำนวนมากรวมทั้งการขยายตัวของระบอบเผด็จการไปทั่วยุโรป พรรคการเมืองอนุรักษ์นิยมในสมัยนั้นมองภาพนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมของประเทศอังกฤษว่าไร้ประสิทธิภาพมีต้นทุนการดำเนินงานสูงสร้างภาระทางการเงินแก่คนชั้นกลางเนื่องจากใช้งบประมาณจากภาษีที่รัฐจัดเก็บและไม่ตอบสนองความจำเป็นสำหรับชนชั้นแรงงาน ส่งผลให้สังคมโดยรวมเกิดความอ่อนแอ ประกอบกับความความจำเป็นต้องทุ่มเทงบประมาณเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจของประเทศอังกฤษให้กลับมาเข้มแข็งในขณะที่มีคู่แข่งในตลาดโลกเพิ่มมากขึ้นทำให้ไม่สามารถใช้สวัสดิการสังคมแบบทั่วถึงที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากได้ จึงนำแนวคิดกฎหมายความยากจนใหม่ (New Poor Law) มาใช้กำหนดนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม

กฎหมายความยากจนใหม่ตราขึ้นในปี ค.ศ. 1834 เป็นกฎหมายสวัสดิการสังคมของประเทศอังกฤษที่ใช้รูปแบบสวัสดิการสังคมสำหรับคนยากจนและคนด้อยโอกาสที่ตนเองและครอบครัวไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพได้ ผู้สมควรรับประโยชน์จากสวัสดิการสังคมต้องผ่านการทดสอบความจำเป็น (Mean Test) ว่าเป็นผู้มีความยากจนจริงซึ่งการทดสอบความจำเป็นจะส่งผลให้ผู้รับประโยชน์จากสวัสดิการสังคมกลายเป็นคนชั้นสองในสังคมและถูกสังคมตีตรา (Stigmatize) ว่าเป็นคนเกียจคร้านไร้ความสามารถไม่สามารถพึ่งตนเองได้และมองว่าการพึ่งพิงสวัสดิการสังคมของรัฐนั้นเป็นการเอาเปรียบผู้อื่น

[1]ลัทธิสังคมนิยมจริยศาสตร์ (Ethical Socialism) เป็นปรัชญาการเมืองที่นำประเด็นจริยธรรม (Ethical) และคุณธรรม (Moral) เข้ามาร่วมกับสังคมศาสตร์ในการอธิบายและวิพากษ์ปรากฏการณ์ทางสังคม ลัทธิสังคมนิยมจริยธรรมจะต่อต้านระบบตลาดและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่ส่งเสริมระบบตลาดให้เป็นกลไกจัดสรรทรัพยากรทางสังคม โดยเฉพาะการจัดสรรทรัพยากรในระบบสวัสดิการสังคม

ด้วยความเชื่อมั่นต่อระบบสวัสดิการสังคมเชิงสถาบัน (Institutional Welfare) หรือสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึงของ ทิทมัสส์ ที่มุ่งให้สิทธิสวัสดิการสังคมเป็นสิทธิของพลเมืองทุกคน ทำให้ทิทมัสส์ เกิดข้อโต้เถียงกับ “สถาบันเศรษฐศาสตร์” (Institute of Economic Affair : IEA) ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านเศรษฐกิจและสวัสดิการสังคมให้กับรัฐบาลอังกฤษในขณะนั้น เนื่องจากสถาบันเศรษฐศาสตร์ไม่เห็นด้วยและต่อต้านนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมเชิงสถาบันที่ใช้วิธีการกระจายซ้ำทรัพยากร โดยใช้งบประมาณจากภาษีอากร เพราะเห็นว่าเป็นการสูญเสียงบประมาณโดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ และไม่ช่วยให้ความยากจนของพลเมืองอังกฤษลดลงแต่อย่างใด (Jackson, 2019 : 7-8) ในขณะที่ทิทมัสส์ ก็ไม่เห็นด้วยกับการนำระบบตลาดหรือการทำสวัสดิการสังคมให้เป็นสินค้า (Commodification) ที่นำเสนอโดยสถาบันเศรษฐศาสตร์เช่นกัน

ความหมายของนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม

ทิทมัสส์ นำเสนอนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมในมิติของการปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา และเป็นเครื่องมือสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Titmuss, 1974 : 26) นโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมเป็นภาพสะท้อนพัฒนาการทางศีลธรรมของสังคมที่เติบโตด้วยพลังของการเห็นแก่ประโยชน์ผู้อื่น (Altruism) แทนความเห็นแก่ตัว (Egoism)[2]

นโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมเป็นสิทธิของพลเมืองที่ประกอบไปด้วย “คุณค่า” และ “หน้าที่” ของรัฐและพลเมืองที่พึงปฏิบัติ (Titmuss, 1974 : 27) ดังนั้น จึงไม่สามารถพิจารณานโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมแบบปลอดคุณค่า (Value Free) โดยปราศจากความเชื่อได้ การเกิดขึ้นของนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมเพื่อให้มั่นใจว่าพลเมืองมีคุณภาพชีวิตและสามารถเข้าถึงโอกาสได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำของสังคม

ทิทมัสส์ ไม่เห็นด้วยกับการกล่าวอ้างถึง “การปลอดคุณค่า” (Value) ของนักวิชาสายปฏิฐานนิยม ทิทมัสส์ เชื่อว่าการปลอดคุณค่าเป็นการกล่าวอ้างที่น่า

[2]ทิทมัสส์ ใช้ประเด็นการเห็นแก่ประโยน์ผู้อื่น (Altruism) เป็นประเด็นหลักในการเขียนหนังสือ “ความสัมพันธ์แบบของขวัญ” (The Gift Relationship) ที่ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1971

เคลือบแคลง โดยการนำคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์มาใช้ปกปิดคุณค่าที่มีอยู่ รวมทั้งเชื่อว่านโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมเป็นศาสตร์ที่มีการให้คุณค่า เช่น ความเบี่ยงเบนทางสังคม (Social Deviation) ที่หมายถึง ความผิดปกติ ความเบี่ยงเบนจากความถูกต้อง ซึ่งเป็นคำที่ใช้กันแพร่หลายในนโยบายสังคม การแพทย์สังคมสงเคราะห์ และจิตเวช และนำมาใช้อธิบายกลุ่มคนที่ต้องได้รับความช่วยเหลือโดยสวัสดิการสังคมรูปแบบ A หรือสวัสดิการสังคมส่วนที่เหลือ ให้หมายถึงกลุ่มที่ต้องได้รับความช่วยเหลือ และถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่มีความเบี่ยงเบนแตกต่างจากคนอื่นๆ ในสังคม เพราะไม่สามารถช่วยตนเองและครอบครัวได้อาจเพราะไร้ความสามารถ เกียจคร้าน หรือไม่ต้องการทำงาน และตกมาเป็นผู้รับความช่วยเหลือจากสวัสดิการสังคมของรัฐ กลายเป็นปัญหาที่สังคมต้องสูญเสียทรัพยากรในการปรับปรุง (Adjustment) และให้ความช่วยเหลือ เป็นการให้คุณค่าหรือการตีตราคนที่ตกอยู่ในกลุ่มนี้จากทัศนคติของคนอีกกลุ่มหนึ่ง

ในหนังสือ “นโยบายสังคม : บทนำ” (Social policy : an introduction) ทิทมัสส์ กล่าวถึง “การบริการทางสังคม” (Social service) หรือภารกิจของรัฐในการให้บริการประชาชนในความหมายกว้าง ประกอบด้วยภารกิจหลายประการ ได้แก่ ภารกิจด้านสวัสดิการสังคม (Social welfare) ด้านการคลัง (Fiscal service) และด้านอาชีพ (Occupation Service)

ภารกิจด้านสวัสดิการสังคมประกอบด้วย การให้บริการด้านต่างๆ และการสนับสนุนทางการเงินแก่ประชาชนเป็นการดำเนินการโดยรัฐบาลส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการส่งเสริมหรือมอบหมายให้องค์กรพัฒนาเอกชน (Non-Government Organization : NGOs) และภาคเอกชนดำเนินงาน (Titmuss, 1974 : 137)

การบริการสังคม (Social Service) และสวัสดิการสังคม (Social Welfare) เป็นองค์ประกอบหลักของนโยบายสังคม (Social Policy) ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง ด้วยการตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นภารกิจที่กลไกตลาดทำไม่ได้ (Titmuss, 1965 : 14)

สวัสดิการสังคมในทัศนะของ ทิทมัสส์ ไม่ว่าจะพิจารณาในมิติกว้างหรือแคบมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ (1) มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยประโยชน์แก่พลเมือง

(2) เป็นประโยชน์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ (Economic) เช่น ค่าแรงขั้นต่ำ และไม่ใช่เศรษฐกิจ (Non-economic) เช่น การรักษาพยาบาล (3) เป็นนโยบายกระจายซ้ำทรัพยากรจากคนกลุ่มหนึ่ง (คนรวย) มาสู่คนอีกกลุ่มหนึ่ง (คนจน)

นโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมไม่ได้ทำเฉพาะหน้าที่การลดความยากจนเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่ อื่น ๆ ด้วย ได้แก่ (1) ชดเชยความเสียหายจากเหตุเดือดร้อนตามที่กำหนดไว้ เช่น ตกงาน บาดเจ็บจากการทำงาน ฯลฯ (2) ชดเชยความเสียหายจากสาเหตุที่ไม่ได้กำหนดไว้ เช่น โรคระบาด ไฟไหม้ อุทกภัย ฯลฯ (3) สนับสนุนกลุ่มคนที่มีความยากลำบากในการดำเนินชีวิต เช่น คนพิการ เด็กกำพร้า ผู้อพยพจากภัยสงคราม ฯลฯ (4) ป้องกันปัญหาสังคม เช่น การคุมประพฤติ การป้องกันและควบคุมโรคระบาด ฯลฯ (5) เสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ เช่น สวัสดิการด้านการศึกษา การฝึกอาชีพ ฯลฯ (6) ส่งเสริมสวัสดิการแก่บุคคล เช่น การลดภาษีหรือสนับสนุนเงินช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการบางประเภทเงินช่วยเหลือระหว่างรักษาพยาบาล ฯลฯ

การจำแนกรูปแบบของนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม

ผลงานวิชาการของ ริชาร์ด ทิทมัสส์ ด้านนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมที่สำคัญและถูกนำมาเป็นแนวทางการดำเนินงานของรัฐและนำมาศึกษาต่อ ได้แก่ การจำแนกรูปแบบและวิธีการของสวัสดิการสังคมออกเป็น 3 รูปแบบ[3] ในหนังสือ “สวัสดิการสังคม : บทนำ” (Social Welfare : An Introduction) (Titmuss, 1974) โดยใช้การจัดกลุ่มผู้รับประโยชน์และวิธีการรับประโยชน์สวัสดิการสังคมเป็นเกณฑ์ในการจำแนก ดังนี้

1) สวัสดิการรูปแบบ A หรือสวัสดิการส่วนที่เหลือ (Residual Welfare Model of Social Policy) เป็นสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้กับบุคคลที่ตนเองและครอบครัวไม่สามารถสนองตอบความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพได้ กลไกที่ทำหน้าที่จัดสวัสดิการสังคมตามรูปแบบนี้ คือ (1) กลไกตลาดทำหน้าที่ในกรณีที่บุคคลที่มีความสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ (2) รัฐจะ

[3]ทิทมัสส์กล่าวว่า การจำแนกนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมออกเป็น 3 รูปแบบนั้น เป็นการจำแนกแบบกว้างๆ โดยใช้ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ ปรัชญา การเมือง และสังคมศาสตร์ (Titmuss, 1974 : 31)

ทำหน้าที่จัดสวัสดิการสังคมให้สำหรับบุคคลที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้

ในการจัดสวัสดิการสังคมรูปแบบ A จำเป็นต้องมีการจำแนกบุคคลออกเป็นผู้ที่ช่วยตนเองได้ และผู้ที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้และต้องการความช่วยเหลือจากรัฐ ในการจำแนกดังกล่าวส่งผลให้เกิดชนชั้นขึ้นในสังคม บุคคลที่รับประโยชน์สวัสดิการสังคมจะกลายเป็นบุคลชั้นสองและถูกคนในสังคมตีตรา (Stigma) ว่าเป็นคนเกียจคร้าน ขาดความพยายาม เอาเปรียบผู้อื่นไม่ยอมทำงานช่วยเหลือตนเอง ฯลฯ

การจัดสวัสดิการสังคมแบบส่วนที่เหลือเป็นภารกิจของรัฐมีเป้าหมายผู้รับประโยชน์สวัสดิการสังคม คือ คนส่วนน้อยในสังคมที่ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ เป็นการจัดสวัสดิการสังคมด้วยวิธีการกระจายซ้ำทรัพยากร (Redistribution) โดยมีงบประมาณการจัดสวัสดิการมาจากการจัดเก็บภาษีอากรจากคนในสังคมเป็นการสงเคราะห์ที่มีมูลค่าไม่มากนักเพียง เพื่อผู้ได้รับการสงเคราะห์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบแล้วจะเป็นการกระจายซ้ำทรัพยากรที่มีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับการกระจายซ้ำทรัพยากรของสังคมโดยรวม

สำหรับคนส่วนที่ไม่ได้ถูกจัดให้เป็นคนที่ต้องได้รับการสงเคราะห์ จะซื้อหาสวัสดิการสังคมจากระบบตลาดเป็นหลักซึ่ง ทิทมัสส์ เรียกว่า การกระจายซ้ำทรัพยากรโดย “คุณค่า” และ “การทำงาน” ซึ่งเป็นสวัสดิการสังคมในระดับ “บุคคล”

2) นโยบายสังคมรูปแบบ B หรือนโยบายสังคมผลสัมฤทธิ์ทางอุตสาหกรรม (The Industrial Achievement-Performance Model of Social Policy) เป็นสวัสดิการสังคมระดับกลุ่มคนมีงานทำ โดยการมีส่วนร่วมในการสมทบเงินเช่นเดียวกับการออมทรัพย์ และจะได้ประโยชน์จากสวัสดิการสังคมเมื่อประสบกับสถานการณ์ตามที่กำหนดไว้ เช่น ตกงาน บาดเจ็บจากการทำงาน เจ็บป่วย เกษียณอายุ ฯลฯ

ถึงแม้ว่าโดยหลักการแล้วนโยบายสังคมทั้งรูปแบบ A และ B รัฐจะเข้ามาแทรกแซงให้น้อยที่สุดโดยรูปแบบ A รัฐจะแทรกแซงเมื่อบุคคล ครอบครัว หรือ

ระบบตลาดไม่สามารถจัดสวัสดิการสังคมให้ได้ ดังที่กล่าวข้างต้นและเป็นการแทรกแซงต่อกลุ่มเป้าหมายจำนวนน้อยและมีสัดส่วนน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ สำหรับนโยบายสังคมรูปแบบ B นั้น ระบบตลาดจะมีบทบาทสำคัญ รัฐจะเข้ามามีบทบาทเฉพาะในส่วนที่สำคัญและถือเป็นภารกิจของรัฐที่ต้องดำเนินการ เช่น การกำหนดหลักเกณฑ์ประโยชน์จากสวัสดิการสังคม การตรวจสอบให้การดำเนินงานเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ฯลฯ ซึ่งเป็นภารกิจที่บุคคลหรือระบบตลาดไม่สามารถทำได้

สวัสดิการสังคมรูปแบบ B เป็นสวัสดิการด้านอาชีพ (Occupation Welfare) ที่ส่งเสริมความมั่นคงในการดำรงชีวิตอันเป็นผลต่อเนื่องจากการประกอบอาชีพ ประโยชน์จากสวัสดิการด้านอาชีพมีทั้งที่เป็นการให้บริการ เช่น การรักษาพยาบาล ฯลฯ และประโยชน์ที่เป็นตัวเงิน เช่น เงินทดแทนการขาดรายได้จากการเจ็บป่วย เงินทดแทนเมื่อตกงาน เงินทดแทนกรณีชราภาพ ค่าปลงศพ ฯลฯ

3) นโยบายสังคมรูปแบบ C หรือนโยบายสังคมสังคมเชิงสถาบัน (The Institutional Redistributive Model of Social Policy) เป็นสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้สำหรับพลเมืองทุกคนในฐานะสิทธิพลเมืองด้วยวิธีการกระจายซ้ำทรัพยากร โดยใช้งบประมาณจากภาษีที่รัฐจัดเก็บจากประชาชน

นอกจากตอบสนองความต้องการพื้นฐานของพลเมืองแล้วสวัสดิการรูปแบบนี้จะทำหน้าที่สร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การศึกษาทำหน้าที่เสริมสร้างพฤติกรรมและศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับสังคมส่วนใหญ่ ฯลฯ

ความสัมพันธ์แบบของขวัญ

จากหนังสือ “ความสัมพันธ์แบบของขวัญ : จากการบริจาคเลือดสู่นโยบายสังคม” (The Gift Relationship : From Human Blood to Social Policy) ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1971 พบว่า ทิทมัสส์ ปฏิเสธการทำสวัสดิการสังคมให้เป็นสินค้า (Commercialization) ภายใต้ความเชื่อพื้นฐานมนุษย์เศรษฐกิจ (Economic Man) ที่ให้ความสำคัญกับกำไรขาดทุนเป็นสิ่งสำคัญ โดยละเลยมิติของจริยธรรมและจิตสำนึกความเป็นสมาชิกของสังคมเดียวกัน

ในหนังสือ ทิทมัสส์ เปรียบเทียบการบริจาคโลหิตในประเทศอังกฤษกับการซื้อขายโลหิตในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยชื่นชมการบริจาคโลหิตในประเทศ

อังกฤษ ซึ่งเป็นการบริจาคแบบสมัครใจและเมื่อบริจาคแล้วจะเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรับบริจาคที่จะนำโลหิตไปช่วยชีวิตผู้ป่วยที่ต้องการโลหิต โดยทั้งผู้บริจาคและผู้รับโลหิตต่างไม่ทราบว่าผู้รับและผู้บริจาคโลหิตเป็นผู้ใด ไม่เกิดความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ (Patronage Relationship) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบพึ่งพิงที่ผู้ให้มีสถานะเหนือกว่าผู้รับ ทิทมัสส์ เรียกความสัมพันธ์ที่เกิดจากการให้และรับโลหิตว่า “ความสัมพันธ์แบบของขวัญ” และเชื่อว่าควรนำมาเป็นรูปแบบของสวัสดิการสังคม ที่ผู้รับสวัสดิการสังคมจะไม่กลายเป็นผู้มีสถานะด้อยในสังคมและถูกสังคมตีตราในท้ายที่สุด (Titmuss, 1971)

ในขณะที่ระบบการบริจาคโลหิตของประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงเวลาเดียวกันนั้น มีความหลากหลายตั้งแต่การบริจาคแบบสมัครใจเช่นเดียวการบริจาคเลือดในประเทศอังกฤษ การบริจาคเข้ากองทุนประกันการขาดแคลนโลหิต เพื่อสร้างหลักประกันว่าเมื่อตนเองและครอบครัวต้องการโลหิตในยามฉุกเฉิน กองทุนประกันโลหิตจะจัดหามาให้ได้เสมอ รวมไปถึงการขายซื้อโลหิตแบบการค้า

ทิทมัสส์ ไม่เห็นด้วยและได้กล่าวถึงข้อเสียของการซื้อขายโลหิตไว้ 2 ประการ คือ (1) การขายโลหิตถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำ ส่งผลให้ผู้ขายโลหิตถูกตีตราจากสังคม (2) ผู้ขายโลหิตจะปกปิดข้อเท็จจริงซึ่งเป็นความเสี่ยงที่ทำให้ไม่สามารถขายโลหิตได้ เนื่องจากความต้องการเงินค่าตอบแทน เช่น ข้อมูลการป่วยเป็นโรคบางประเภท ซึ่งจะทำให้ผู้รับโลหิตป่วยตามผู้ขายไปด้วย การใช้ยาเสพติด ฯลฯ และหากต้องมีการตรวจทุกครั้งก็จะทำให้เสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก

ในทัศนะของ ทิทมัสส์ คนในสังคมมีความสัมพันธ์ทางสังคมและมีหน้าที่ซึ่งกันและกัน การบริจาคโลหิตโดยไม่ทราบว่าผู้รับเป็นใครแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ผูกโยงคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีภราดรภาพ การซื้อขายโลหิตจะทำลายความสัมพันธ์ทางสังคมนี้ ทิทมัสส์ เชื่อว่ามนุษย์ไม่ได้มีความต้องการด้านเศรษฐกิจแต่เพียงด้านเดียว แต่ยังมีความต้องการด้านสังคมที่ไม่สามารถซื้อหาได้ด้วยเงินตรา และเป็นความต้องการที่คุณค่าเหนือกว่าความต้องการด้านเศรษฐกิจ และธนาคารเลือดซึ่งทำหน้าที่จะเก็บและแจกจ่ายเลือด จะทำหน้าที่เช่นเดียวกับกลไกของสวัสดิการสังคมที่ทำหน้าที่กระจายซ้ำทรัพยากรจากคนกลุ่มหนึ่งไปสู่คนอีกกลุ่มหนึ่ง

แนวคิดจากหนังสือของ ทิทมัสส์ เล่มนี้ได้รับการนำไปขยายต่ออย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในกลุ่มนักวิชาการที่โต้แย้งระบบตลาดและการทำสวัสดิการสังคมให้เป็นสินค้า รวมถึงขยายขอบเขตการโต้แย้งระบบตลาดไปสู่ประเด็นของการซื้อขายนมมารดาสำหรับมารดาที่ไม่มีน้ำนมเลี้ยงบุตรทารก (Shearmur, 1997 : 31)

การทำความเข้าใจความหมายจากหนังสือความสัมพันธ์แบบของขวัญให้ถูกต้องนั้น เริ่มแรกผู้อ่านต้องเข้าใจบริบททางด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลในช่วงเวลาที่ ทิทมัสส์ กล่าวถึงด้วย ทิทมัสส์ นำเสนอประเด็นการบริจาคโลหิตในคริสต์ทศวรรษ 1960-1970 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่การแพทย์ในประเทศอังกฤษและของโลกกำลังพัฒนาโดยเฉพาะการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัด ทำให้มีความต้องการเลือดเป็นจำนวนมาก ประมาณการว่ามากกว่าปริมาณโลหิตที่ต้องการทั้งหมดในช่วงเวลา 20 ปีก่อนหน้านี้ ทำให้ความต้องการโลหิตมากเกินกว่าปริมาณโลหิตที่มีผู้บริจาค (Titmuss, 1974)

สถานการณ์ความต้องการโลหิตของประเทศสหรัฐอเมริกามีจำนวนมากเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ และอาจมีสถานการณ์ที่เลวร้ายกว่าประเทศอื่น เนื่องจากสหรัฐอเมริกาไม่มีแผนการจัดหา สำรอง และกระจายโลหิตจากส่วนกลางเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ประกอบกับกระบวนการจัดเก็บ ตรวจสอบ และกระจายโลหิตเป็นกระบวนการที่ยาก ซับซ้อน และใช้ต้นทุนสูง โดยเฉพาะในช่วงเวลาดังกล่าวที่เทคโนโลยียังไม่ก้าวหน้า และหากทำได้ไม่ดีอาจต้องทิ้งโลหิตที่จัดหามาเพราะไม่สามารถนำไปใช้ได้ นับเป็นการสูญเสียที่ไม่เกิดประโยชน์ พบว่า มีหลาย ๆ โรงพยาบาลในช่วงเวลาดังกล่าวปฏิเสธการผ่าตัดให้ผู้ป่วยเนื่องจากปัญหาการขาดแคลนโลหิต (Busby, 2004 : 61)

เมื่อ ทิทมัสส์ นำรูปแบบการจัดหาโลหิตของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกามาเปรียบเทียบโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับบริบทด้านการรักษาพยาบาลและการจัดหาโลหิตของสหรัฐอเมริกามาร่วมพิจารณาด้วย แม้ว่าจะเห็นความแตกต่างของรูปแบบการจัดหาโลหิตอย่างชัดเจน แต่อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ว่าระบบการจัดหาโลหิตและระบบสวัสดิการรักษาพยาบาลของประเทศสหรัฐอเมริกาให้ความนิยมกับระบบตลาด ซึ่งการซื้อขายโลหิตอาจเป็นวิธีการที่ดีที่สุดภายใต้ความจำเป็นสำหรับการรักษาชีวิตผู้ป่วย โดยไม่ต้องมีการจัดหาและ

สำรองไว้ล่วงหน้า รวมทั้งในขณะเดียวกันนั้นเองก็มีผู้บริจาคโลหิตในสหรัฐอเมริกาที่ไม่ต้องการค่าตอบแทนด้วยเช่นกัน

นอกจากนั้น ทิทมัสส์ ยังได้รับการวิจารณ์เรื่องการพิจารณาการให้ของขวัญเพียงบางมิติเท่านั้น Sahlins (cited in Bowden, 2010 : 3) เพราะในความเป็นจริงแล้วการให้ของขวัญมีรูปแบบและวัตถุประสงค์ที่หลากหลายจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ (1) การให้โดยทั่วไป (Generalized Reciprocity) เป็นการให้โดยผู้ให้ไม่หวังผลตอบแทน (2) การให้แบบสมดุล (Balanced Reciprocity) เป็นการให้แบบต่างตอบแทนที่ผู้ให้และผู้รับคาดหวังว่าจะได้สิ่งตอบแทนเท่า ๆ กับสิ่งที่ตนให้ (3) การให้เชิงลบ (Negative Reciprocity) เป็นการให้ที่ผู้ให้หวังจะได้สิ่งตอบแทนมากกว่าสิ่งที่ตนเองให้ไปโดย ทิทมัสส์ เลือกการให้โดยทั่วไปมาใช้อธิบายเพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น

สำหรับประเด็นการปกปิดข้อมูลสำคัญของผู้ขายโลหิตที่ส่งผลต่อคุณภาพโลหิตซึ่งทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้ซื้อโลหิตและ ทิทมัสส์ ยกขึ้นเป็นเหตุผลที่ไม่สนับสนุนการขายโลหิตนั้น ในปัจจุบันเทคโนโลยีการตรวจสอบคุณภาพโลหิตทำได้สะดวกและมีต้นทุนต่ำกว่าในอดีตมาก รวมทั้งระบบจัดเก็บข้อมูลผู้บริจาคและผู้ขายโลหิตที่มีประสิทธิภาพทำให้หน่วยงานสามารถตรวจสอบคุณภาพของโลหิตและคัดกรองผู้ขายโลหิตที่ปกปิดข้อมูลทำให้ไม่สามารถมาขายโลหิตได้อีกต่อไป

สวัสดิการสังคมแบบเลือกสรรและสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึง

สวัสดิการสังคมแบบเลือกสรรเป็นสวัสดิการสังคมที่ผู้รับต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบความจำเป็น (Mean test) ว่าเป็นผู้เดือดร้อนสมควรได้รับสวัสดิการสังคมจริง เหตุผลสำคัญประการหนึ่งสำหรับการจัดสวัสดิการสังคมแบบเลือกสรร คือการเข้าใจว่าการจัดสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึงให้เหมาะสมสำหรับทุกคนไม่สามารถกระทำได้ วิธีการที่ดีที่สุด คือ การยกเลิกการสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึงและใช้การจัดสวัสดิการสังคมด้วยกลไกตลาดแทนโดยเชื่อว่าสามารถสนองความต้องการของแต่ละบุคคลได้ตรงความต้องการมากที่สุด สำหรับคนที่ไม่มีกำลังซื้อสวัสดิการสังคมจากระบบตลาดรัฐจะดูแลด้วยสวัสดิการสังคมแบบเลือกสรรโดยใช้เกณฑ์การขาดกำลังซื้อหรือความยากจนเป็นเกณฑ์การทดสอบสิทธิที่จะได้รับสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคมแบบเลือกสรรมีจุดอ่อนประการหนึ่ง คือ การเชื่อว่าการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับคนที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้นั้นเป็นภาระของสังคมส่งผลให้การจัดสวัสดิการสังคมนั้นไม่มีคุณภาพเช่นเดียวกับสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึง

สวัสดิการสังคมแบบทั่วถึงเป็นสิทธิทางสังคม (Social Right) สำหรับพลเมืองของรัฐด้วยระบบกระจายซ้ำทรัพยากรที่นำงบประมาณมาจากภาษีอากรที่รัฐจัดเก็บจากประชาชนโดยประชาชนจะเลือกใช้สิทธินี้หรือไม่ก็ได้ตามความประสงค์ของแต่ละบุคคลซึ่งระบบตลาดหรือครอบครัวไม่สามารถจัดสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึงนี้ได้

เหตุผลหลักของการจัดสวัสดิการแบบทั่วถึง (Universal Welfare) คือ การทำให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงและได้รับสวัสดิการสังคม โดยไม่เกิดความอาย สูญเสียศักดิ์ศรี หรือสูญเสียความเคารพในตนเอง รวมทั้งไม่ทำให้ผู้รับสวัสดิการสังคมกลายเป็นคนที่ด้อยกว่าคนอื่นในสังคม นำไปสู่การถูกตีตราว่าเป็น “ภาระของสังคม” (Public Burden) ในท้ายที่สุด (Titmuss, 1968 : 40)

สวัสดิการสังคมที่ใช้กลไกตลาดในการจัดสรรนั้นจะถูกจำกัดไว้เฉพาะผู้มีกำลังซื้อเท่านั้น สำหรับผู้ที่ขาดกำลังซื้อจะถูกกีดกันไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการสังคมแบบนี้ได้ การถูกกีดกันจะทำให้ผู้ไม่มีกำลังซื้อกลายเป็นคนที่ด้อยกว่าคนอื่นๆ ในสังคม

นอกจากหลักการทำให้เป็นสิทธิทางสังคมของพลเมืองเพื่อลดการด้อยค่าและตีตราผู้รับสวัสดิการสังคมแล้ว การจัดสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึงยังมีเป้าหมาย “การป้องกัน” ปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นหากประชาชนไม่ได้รับสวัสดิการสังคม เช่น ความไม่รู้ ความยากจน ความเจ็บป่วย โรคระบาด ฯลฯ หากปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นจะทำให้สังคมสูญเสียทรัพยากรสำหรับการแก้ปัญหามากกว่าการป้องกัน รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดชนชั้นทางสังคมต่อบุคคลและครอบครัวที่ประสบปัญหาและต้องรับสวัสดิการสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้น

ทิทมัสส์ เห็นพ้องกับ เบนท์ลีย์ กิลเบิร์ต (Bentley, 1966) ผู้เขียนหนังสือ “พัฒนาการของการประกันภัยแห่งชาติ : จุดกำเนิดของรัฐสวัสดิการ” (The Evolution of National Insurance : The Origins of the Welfare State) ซึ่งเสนอให้รัฐจัดสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึงให้ประชาชนเพื่อป้องกันปัญหาสังคมที่จะ

เกิดขึ้น ประกอบด้วย เบี้ยยังชีพสำหรับผู้เกษียณอายุจากการทำงาน การรักษาพยาบาล การประกันสังคมสำหรับผู้ตกงาน และอาหารกลางวันสำหรับเด็กนักเรียน

ระบบสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึงมีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับรัฐและประชาชนในหลายๆ เรื่อง เช่น การถือเป็นภารกิจของรัฐ การตรากฎหมาย การสนับสนุนงบประมาณการคลัง (การจัดเก็บภาษี การจัดทำงบประมาณ) ฯลฯ ข้อพิจารณาสำหรับการเป็นสวัสดิการสังคมแบบเลือกสรรหรือแบบทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นการบริการ การสนับสนุนทางการเงิน หรือการจัดทำสาธารณูปโภค คือ (Titmuss, 1968 : 42)

1) ลักษณะและที่มาของสิทธิที่บุคคลจะอ้างเพื่อการใช้สวัสดิการสังคม เช่น สิทธิการเป็นพลเมือง สิทธิตามตามกฎหมาย สิทธิตามสัญญา สิทธิจากการร่วมจ่าย รวมทั้งการใช้ดุลยพินิจในการมีและใช้สิทธิสวัสดิการสังคม

2) ใคร คือ ผู้มีสิทธิได้รับสวัสดิการสังคม การได้รับสิทธิจะขึ้นอยู่กับลักษณะของบุคคล ลักษณะของครอบครัว ลักษณะของชุมชน ขอบเขตที่อยู่อาศัย หรือลักษณะทางชีวภาพและสังคม หรือไม่ รวมทั้งหลักการได้มาซึ่งสิทธิสวัสดิการสังคม

3) วิธีการจัดสรรงบประมาณ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากสวัสดิการสังคม สำหรับ ทิทมัสส์ สวัสดิการสังคมที่จะนับเป็นสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึง คือ สวัสดิการสังคมที่เป็นสิทธิทางสังคมของพลเมืองที่จัดด้วยวิธีการกระจายซ้ำทรัพยากรโดยใช้งบประมาณจากระบบภาษี และเป็นสวัสดิการสังคมที่ไม่ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของบุคคล ครอบครัว หรือชุมชน สิทธิสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึงครอบคลุมประชาชนทุกคนในทุกพื้นที่ของรัฐ โดยประชาชนสามารถเลือกตัดสินใจได้เองว่าจะใช้หรือไม่ใช้สิทธิสวัสดิการใด ๆ ไม่ขึ้นอยู่อยู่กับดุลยพินิจของผู้อื่น

สวัสดิการสังคมแบบเลือกสรรแม้ในทางหนึ่งจะก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติและการตีตราผู้รับสวัสดิการสังคมในทางลบ แต่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ ซึ่ง ทิทมัสส์ เรียกวิธีการนี้ว่า “การเลือกปฏิบัติทางบวก” (Discrimination positively) ใช้เป็นสวัสดิการสังคมส่วนเสริมเพื่อปิดช่องว่างและช่วยให้บางคนสามารถเข้าถึงสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึงสำหรับทุกคนได้ซึ่งหากขาดสวัสดิการสังคมแบบเลือกสรรนี้แล้วคนกลุ่มนี้จะไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการสังคมที่ต้องการได้เลย เช่น

การให้เงินสนับสนุนเพื่อให้ให้เด็กในครอบครัวยากจนสามารถเข้าสู่ระบบโรงเรียนที่รัฐจัดเป็นสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึงได้ ซึ่งหากไม่ได้รับเงินสนับสนุนดังกล่าวเด็กในครอบครัวยากจนเหล่านี้จะไม่สามารถเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนได้ ฯลฯ

สวัสดิการสังคมของไทยจำแนกตามแนวคิดของทิทมัสส์

ประเทศไทยรับเอาแนวคิดสวัสดิการสังคมของ ทิทมัสส์ ผ่านระบบการศึกษา สวัสดิการสังคมในระดับอุดมศึกษาและแพร่กระจายสู่การปฏิบัติ สวัสดิการสังคมของไทยจัดทำขึ้นกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาสังคมในแต่ละช่วงเวลา รวมถึงวัตถุประสงค์ทางการเมืองเพื่อสร้างความนิยมทางการเมือง เช่น นโยบายประชานิยม โครงการไทยเข้มแข็ง โครงการประชารัฐ ฯลฯ สวัสดิการสังคมของไทยประกอบด้วย สวัสดิการสังคมแบบสถาบันหรือแบบทั่วถึงสำหรับทุกคน และสวัสดิการสังคมแบบส่วนที่เหลือหรือแบบเลือกสรร รวมทั้งสวัสดิการสังคมแบบผลสัมฤทธิ์ทางอุตสาหกรรมหรือการประกันสังคม

สวัสดิการสังคมของไทยในยุคเริ่มต้นที่สำคัญ คือ สวัสดิการด้านสุขภาพและด้านการศึกษาซึ่งรัฐบาลพยายามจัดให้เป็นสวัสดิการสำหรับทุกคน แต่ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดของงบประมาณและการกระจายความเจริญสู่เขตชนบทอย่างล่าช้าทำให้การจัดสวัสดิการทั้ง 2 ประเภท จำกัดอยู่ในเฉพาะเมืองหลวงและเมืองใหญ่เท่านั้น ประเทศไทยมีแผนการศึกษาฉบับแรก คือ แผนพัฒนาการศึกษา พุทธศักราช 2475 ภายหลังจากเปลี่ยนผ่านจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย คณะราษฎร์กำหนดให้สิทธิได้รับการศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กไทยทุกคนโดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2475 ให้รัฐมีภารกิจจัดการศึกษาพื้นฐานภาคบังคับแก่เด็กไทยทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ 1) การสืบต่อสถานภาพของระบบการศึกษาในฐานะเครื่องมือของรัฐในการสร้างกำลังคนสำหรับภาครัฐและเอกชน 2) ให้ความรู้ด้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่ผู้เรียน และ 3) เป็นเครื่องมือในการสร้างพลเมืองในรูปแบบที่รัฐต้องการ แต่การศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าวกระจุกตัวอยู่ในเมืองหลวงและเมืองใหญ่ด้วยข้อจำกัดด้านทรัพยากรและความสามารถในการ

กระจายความเจริญ ส่งผลให้ปรากฏช่องว่างทางการศึกษาระหว่างเมืองกับชนบท ผู้ที่อยู่อาศัยในเมืองหลวงและเมืองใหญ่มีโอกาสในการศึกษาสูงกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ครอบครัวยากจนโดยเฉพาะครอบครัวที่อยู่ถิ่นทุรกันดารที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงการเรียนมากกว่าครอบครัวอื่น ๆ (พงษ์เทพ สันติกุล, 2563)

ต่อมาเมื่อเศรษฐกิจของไทยเติบโตขึ้นระบบสวัสดิการสังคมได้ขยายขอบเขตครอบคลุมประชากรและพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และต่อมาได้กลายเป็นสวัสดิการสังคมแบบทั่วถึงที่เป็นสิทธิพลเมือง สำหรับสวัสดิการสังคมบางประเภท เช่น สวัสดิการสำหรับคนยากจน ยังคงรูปแบบสวัสดิการสังคมแบบเลือกสรรด้วยการทดสอบความต้องการของผู้รับประโยชน์ว่าเป็นผู้มีความต้องการที่แท้จริง

ในขณะเดียวกันรัฐไทยใช้สวัสดิการสังคมแบบเลือกสรรเชิงบวกสำหรับการเติมเต็มช่องว่างที่เป็นเหตุให้คนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการได้ เช่น กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาสำหรับคนที่ไม่สามารถสู่ระบบการศึกษาได้เพราะความยากจน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาอันจะนำไปสู่โอกาสอื่น ๆ ทัดเทียมกับคนทั่วไปในสังคม

สรุปและอภิปราย

เราสามารถจำแนกสวัสดิการสังคมเป็น 2 ขั้วตรงข้ามกัน จะประกอบด้วยฝ่ายซ้ายที่รัฐเป็นผู้จัดสวัสดิการสังคม โดยไม่นำเรื่องเฉพาะบุคคลที่ประกอบด้วยสถานการณ์แวดล้อม ความเชื่อ และความต้องการ มาเป็นปัจจัยกำหนดนโยบายและจัดหาสวัสดิการสังคมแก่พลเมืองของตน

สำหรับรัฐฝ่ายขวาที่ยึดหลักเสรีนิยมเป็นหลักการพื้นฐานในการตัดสินใจกำหนดนโยบายสาธารณะ พลเมืองมีสิทธิเสรีภาพเต็มที่ในการตัดสินใจเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตของตนเอง รวมทั้งเรื่องสวัสดิการสังคม ซึ่งรัฐที่ยึดแนวทางเสรีนิยมให้กลไกตลาดเป็นกลไกหลักสำหรับการตอบสนองความต้องการสวัสดิการสังคมแก่พลเมืองผ่านการซื้อขาย โดยรัฐไม่เข้าไปแทรกแซงหรือแทรกแซงน้อยที่สุดเพื่อให้กลไกตลาดทำหน้าที่สร้างการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับกลุ่มบุคคลที่มีข้อโต้แย้งกับแนวทางเสรีนิยมโดยเฉพาะเรื่องสวัสดิการสังคมของพลเมือง ซึ่งไม่ต้องการให้ถูกจำกัดโดยระบบกลไกตลาด

เพียงประการเดียว ต้องการให้รัฐให้อำนาจแทรกแซงสวัสดิการสังคมพื้นฐานบางประเภทที่ส่งผลต่อความยุติธรรมในสังคม เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล ที่อยู่อาศัย ฯลฯ

โดยส่วนใหญ่แล้วงานด้านสวัสดิการสังคมของอังกฤษในช่วงเวลานั้นถูกมองว่าเป็นการจัดสวัสดิการสำหรับคนจน และเป็นภาระของสังคมที่จะส่งผลด้านลบต่อการเติบโตและการบรรลุประสิทธิภาพสูงสุดของระบบเศรษฐกิจโดยรวม ทิทมัสส์ เห็นว่าเป็นการจัดสวัสดิการสังคมดังกล่าวไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอสำหรับสถานการณ์ทางสังคมที่อังกฤษประสบอยู่ในขณะนั้น

การจัดสวัสดิการสังคมที่ไม่เหมาะสมและเพียงพอดังกล่าว ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากกฎหมายความยากจน (Poor law) ที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจระบบอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดการแข่งขันในการจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดโดยการใช้กลไกตลาดและการตรวจสอบควบคุมตนเองของระบบอันจะนำมาซึ่งสวัสดิการสูงสุดต่อประชาชน แนวคิดนี้ทำให้คนจนกลายเป็นปัญหาและภาระของสังคมที่ต้องกำจัดความยากจนออกไปเช่นเดียวกับการกำจัดอาชญากรรมอื่น ๆ Polanyi (cited in Titmuss,1965 : 15) การมองความยากจนและปัญหาสังคมอื่น ๆ เป็นภาระของสังคม ประกอบกับการใช้วิธีการทำสอบความจำเป็น (Mean test) ส่งผลให้บุคคลที่ตกอยู่ในเกณฑ์รับสวัสดิการสังคมกลายเป็นคนที่สร้างปัญหาให้กับสังคมและถูกสังคมตีตราในฐานะภาระที่เป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าของเศรษฐกิจและสังคม

กล่าวได้ว่า สวัสดิการสังคมที่ยึดหลักการจากกฎหมายความยากจนจัดขึ้นเพื่อการควบคุมสังคมให้เป็นไปตามทิศทางที่ตอบสนองการเติบโตทางเศรษฐกิจ กิจกรรมที่รัฐจัดขึ้นสำหรับกลุ่มบุคคลที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการสวัสดิการของตนเองได้ คือ การฝึกอาชีพ การจัดหางาน ฯลฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายกลับเข้าสู่ระบบการจ้างงานและหลุดพ้นจากการเป็นภาระของสังคม

ในสังคมที่เทคโนโลยีมีบทบาทอย่างสูงในระบบอุตสาหกรรม สวัสดิการสังคมที่เหมาะสมที่สุด คือ การกระจายซ้ำทรัพยากรโดยใช้งบประมาณจากภาษีอากรที่รัฐจัดเก็บจากประชาชน และควรเป็นการกระจายซ้ำทรัพยากรที่ไม่ก่อให้เกิดการ

เลือกปฏิบัติ แต่หากจะมีการเลือกปฏิบัติต้องเป็นการเลือกปฏิบัติเชิงบวกเท่านั้น หรือเป็นสวัสดิการสังคมที่เป็นสิทธิของพลเมืองทุกคนโดยปราศจากอุปสรรคที่มาจากเชื้อชาติ ศาสนา สีผิว ความเชื่อ ไม่ทำให้ผู้รับสวัสดิการสังคมกลายเป็นบุคคลชั้นสองที่สูญเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และลดทอนความเคารพในตนเอง เช่น สวัสดิการการศึกษา การรักษาพยาบาล ที่รัฐจัดให้เป็นสิทธิองพลเมืองโดยปราศจากอุปสรรคที่มาจากความแตกต่างทางเศรษฐานะ สถานะทางสังคม ศาสนา ความเชื่อ ความแตกต่างทางกายภาพอื่น ๆ

งานของ ทิทมัสส์ ฉายภาพสวัสดิการสังคมที่เป็นสาเหตุความแตกแยกและสร้างความอยุติธรรมในสังคมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภราดรภาพทางสังคม (Mann, 2009 : 1-2)

ทิทมัสส์ ต่อต้านและชี้ให้เห็นถึงอันตรายของระบบสวัสดิการสังคมที่จัดทำขึ้นภายใต้แนวคิดการตีตราคนจนในสังคมว่าเป็นคนขี้เกียจ ขาดความฉลาดเฉลียว และเป็นคนที่ด้อยค่ากว่าคนอื่นๆ ในสังคม และสร้างภาระทางภาษีอันหนักหน่วงแก่คนชั้นกลาง ในขณะที่ไปค้ำจุนช่วยเหลือคนชั้นล่างของสังคม รวมทั้งมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการกับผู้มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมที่รัฐบาลเห็นว่าเป็นภัยต่อเสถียรภาพของรัฐบาล ขัดกับภารกิจของรัฐที่ต้องป้องกันการเกิดชั้นทางสังคม รวมทั้งเชื่อว่าเจตจำนงร่วมของคนในสังคมนำไปสู่สวัสดิการสังคมแบบทั่วถึง

สวัสดิการสังคมเป็นภาพสะท้อนของรัฐสวัสดิการ ที่แสดงให้เห็นอุดมการณ์และนโยบายที่เป็นรูปธรรม ประโยชน์จากสวัสดิการสังคมที่ประชาชนได้รับจะเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมและขึ้นอยู่กับกับพัฒนาการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่งคั่งของแต่ละสังคม

ความคิดของ ทิทมัสส์ ที่เชื่อว่า สวัสดิการสังคมที่จัดโดยระบบตลาดไม่สามารถตอบสนองความต้องการของคนในสังคมทั่ว ๆ ได้เป็นจริงในช่วงเวลาที่ทิทมัสส์ ศึกษาและนำเสนอ แต่ปัจจุบันความคิดดังกล่าวได้ล้าสมัยและเป็นการมองข้ามความก้าวหน้าของสวัสดิการสังคมในระบบตลาด ที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนได้อย่างเหมาะสมและมีความยืดหยุ่นในการปรับให้สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายได้

ทิทมัสส์ เป็นนักวิชาการที่ก้าวหน้ากว่านักวิชาการในยุคเดียวกัน หลักฐานเชิงประจักษ์ที่สำคัญ คือ ในการศึกษานโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม ทิทมัสส์ให้ความสำคัญกับปัจจัยในการศึกษา 3 ประการ ได้แก่ คุณธรรม (Moral) การเมืองและสถาบัน (Politic and Institution) และเศรษฐกิจ (Economic) ในขณะที่นักวิชาการในยุคเดียวกันให้ความสนใจเพียงแค่ 1 หรือ 2 เท่านั้น (Titmus, 1974 : 5)

มิติด้านคุณธรรม ทิทมัสส์ เชื่อว่าไม่สามารถละเลยได้ เนื่องจากมนุษย์มี "ความต้องการพื้นฐาน" (Basic Needs) และ "ความสัมพันธ์ที่จำเป็นต่อกัน" (Necessary Mutual Relations) ที่เกิดขึ้นจากการเป็นสมาชิกร่วมชุมชนเดียวกัน การกีดกันไม่ให้บุคคลเข้าถึงความจำเป็นพื้นฐานและความสัมพันธ์ที่จำเป็นต่อกัน เป็นการดูหมิ่นและลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเป็นสาเหตุของความทุกข์ทางใจและทางสังคมที่บุคคลจะได้รับเมื่อตกเป็นผู้ถูกกีดกัน

ความต้องการพื้นฐานในแต่ละสังคมที่ ทิทมัสส์ กล่าวถึง นั้นไม่ได้กำหนดตายตัวว่าหมายถึงอะไรบ้าง แต่จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสถานการณ์และบริบทแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมเป็นสำคัญ ความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของคนที่ ทิทมัสส์ เชื่อว่าทุกสังคมพึงต้องมี ได้แก่ ที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม อาชีพและรายได้ที่พอเพียง การรักษาพยาบาล การศึกษาในระดับที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ความปลอดภัย รวมถึงการมีส่วนร่วมในสังคมในฐานะพลเมืองที่ได้รับการยอมรับจากรัฐ แต่ ทิทมัสส์ ไม่ได้กำหนดตายตัวว่าความจำเป็นพื้นฐานต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง

ความต้องการพื้นฐานที่จะนำมาเป็นนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมไม่ควรเกิดจากการกำหนดของรัฐ แต่ควรเป็นหน้าที่ของของผู้มีหน้าที่ในการสืบค้นความจำเป็น ความต้องการ และความทุกข์ของพลเมือง เพื่อนำมากำหนดเป็นนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม

นอกจากการกำหนดนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคมเพื่อสนองตอบความจำเป็น ความต้องการ และบรรเทาความทุกข์ของพลเมืองแล้ว รัฐยังต้องคำนึงถึงวิธีการส่งมอบสวัสดิการสังคมที่จัดทำขึ้นนั้นไปยังพลเมืองอีกด้วย ซึ่งต่อมา ทิทมัสส์ได้จำแนกรูปแบบและวิธีการส่งมอบสวัสดิการสังคมออกเป็น 3 รูปแบบ คือ (1) สวัสดิการสังคมส่วนที่เหลือ (2) สวัสดิการสังคมมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางอุตสาหกรรม

และ (3) สวัสดิการสังคมเชิงสถาบัน (Titmuss, 1974 : 30-31) ซึ่งการส่งมอบสวัสดิการสังคมแต่ละรูปแบบหรือแต่ละวิธีส่งผลต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของพลเมืองทั้งสิ้น รูปแบบสวัสดิการสังคมที่ ทิทมัสส์ เชื่อว่าดีที่สุด คือ รูปแบบสวัสดิการสังคมเชิงสถาบันที่เป็นสิทธิของพลเมืองทุกคน เพราะไม่ไปลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์และไม่สร้างชนชั้นในสังคม รวมทั้งไม่สร้างความทุกข์ของผู้รับประโยชน์จากสวัสดิการสังคมที่จะถูกตีตราจากสังคมในฐานะพลเมืองชั้นสองที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้อีกด้วย

มิติทางการเมือง ทิทมัสส์ เสนอให้รัฐเป็นกลไกหลักสำหรับการดำเนินงานด้านนโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม โดยใช้รูปแบบสวัสดิการสังคมเชิงสถาบันสำหรับพลเมืองทุกคน เพื่อป้องกันการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์และการตีตราผู้รับประโยชน์จากสวัสดิการสังคม รวมทั้งเชื่อว่ากลไกรัฐในยุคนั้น (กลางคริสต์ศตวรรษ 1900) มีความน่าเชื่อถือกว่ากลไกตลาด โดยให้เหตุผลความเหนือกว่าของกลไกรัฐว่า (1) กลไกของรัฐเป็นกลไกที่มีความรับผิดชอบ (2) มีข้อมูลมากกว่ากลไกตลาด (3) นักวิชาการให้ความสนใจศึกษาวิจัยการดำเนินงานของกลไกรัฐมากกว่ากลไกตลาด (4) สื่อสารมวลชนให้ความสนใจและคอยตรวจสอบการดำเนินงานของกลไกรัฐตลอดเวลา และ (5) สาธารณชนให้ความเชื่อถือระบบราชการมากกว่าระบบตลาด (Titmuss, 1974 : 46)

มิติด้านเศรษฐกิจ ทิทมัสส์ ชี้ให้จุดอ่อนของการกำหนดประโยชน์สวัสดิการสังคมภายใต้เศรษฐกิจเสรีนิยมที่สร้างความเหลื่อมล้ำในสังคม เพราะผู้ที่ได้รับประโยชน์จากสวัสดิการสังคมส่วนใหญ่เป็นคนชั้นกลางไม่ใช่คนยากจน เช่น การลดหย่อนภาษีรายได้ การสนับสนุนเงินแก่ผู้ซื้อที่อยู่อาศัย ฯลฯ ในกรณีดังกล่าวนี้ผู้ที่จะได้ประโยชน์ คือ ผู้ที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษี และผู้มีความสามารถซื้อที่อยู่อาศัยซึ่ง ได้แก่ คนชั้นกลางขึ้นไปเท่านั้น คนยากจนในสังคมไม่มีโอกาสได้รับประโยชน์จากสวัสดิการสังคมดังกล่าวเลย

ทิทมัสส์ เชื่อมั่นว่าระบบสวัสดิการสังคมรูปแบบสังคมนิยม โดยรัฐมีบทบาทแทรกแซงความเป็นอยู่ของพลเมืองเป็นระบบที่เหมาะสมมากกว่าและ เป็นระบบที่สามารถสร้างความรู้สึกการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน พร้อมกับชี้ให้ตระหนักถึงอันตรายของการนำระบบการตลาดมาใช้ในระบบสวัสดิการรักษาพยาบาลผ่าน

บทความ “จริยธรรมและเศรษฐศาสตร์ของการรักษาพยาบาล” (Ethics and Economics of Medical Care) ในบทความทิทมัสส์ วิพากษ์แนวคิดของสถาบันเศรษฐกิจแห่งลอนดอน (London’s Institute Economic Affairs : IEA) ที่เป็นกลุ่มนักคิดนักวิชาการสายเสรีนิยมที่ได้รับอิทธิพลทางความคิดจาก เฟรดริก วอน ฮาเย็ค (Friedrich Von Hayek)

นักคิดนักวิชาการในสถาบันเศรษฐกิจแห่งลอนดอนเป็นกลุ่มที่มีบทบาทชี้นำทางความคิดการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจและสังคมในขณะนั้น และต่อมาเมื่อนางมากาเร็ต แท็ตเชอร์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้นำความคิดนี้ไปกำหนดนโยบายเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้ชื่อว่า “ระบบแท็ตเชอร์” (Thatcherism) เป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดและรูปแบบของระบบเศรษฐกิจและสวัสดิการสังคมจากที่รัฐมีบทบาทสูงไปใช้ระบบตลาดเป็นกลไกหลัก รวมทั้งการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (Privatization) กิจการที่เคยเป็นของรัฐหรือรัฐมีสัดส่วนความเป็นเจ้าของมากกว่าภาคส่วนอื่นให้เป็นของเอกชนโดยใช้ระบบตลาดเป็นกลไกหลัก โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาความตกต่ำของเศรษฐกิจของประเทศอังกฤษในขณะนั้น

ทิทมัสส์ วิพากษ์สวัสดิการสังคมของประเทศอังกฤษภายใต้แนวคิดเสรีนิยมในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1960 ถึง 1970 ที่ยกภารกิจการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ระบบตลาดว่า สร้างผลกระทบด้านลบที่ไม่พึงประสงค์ต่อประชาชนผู้ได้รับประโยชน์สวัสดิการ แต่ในปัจจุบันนี้แนวคิดเสรีนิยมกลายมาเป็น “แนวคิดเสรีนิยมใหม่” (Neo-liberalism) ซึ่งเป็นแนวคิดที่นำข้อผิดพลาดของแนวคิดเสรีนิยมมาปรับแก้ไข จากการปฏิเสธบทบาทรัฐในการจัดสวัสดิการสังคมอย่างสิ้นเชิง เป็นการให้รัฐสนับสนุนสวัสดิการสังคมด้านการศึกษาในระดับพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้พร้อมกับการแข่งขันในสังคมทุนนิยมเสรี (Jackson, 2019 : 15) ซึ่งจะช่วยให้บุคคลในสังคมทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันตามหลักการของแนวคิดเสรีนิยมใหม่ สำหรับสวัสดิการสังคมอื่น ๆ เช่น ด้านการรักษาพยาบาล ด้านที่อยู่อาศัย ฯลฯ ยังคงให้ระบบตลาดเป็นกลไกในการจัดสวัสดิการสังคม เนื่องจากเชื่อว่าเป็นกลไกการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

สวัสดิการสังคมที่ ทิทมัสส์ เน้นย้ำว่าไม่ควรแปรรูปเป็นสินค้า คือ การศึกษา ซึ่งนอกจากประโยชน์ด้านการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีโอกาสเท่าเทียม

ผู้อื่นแล้ว สวัสดิการสังคมด้านการศึกษาจะช่วยให้ประชาชนลดการพึ่งพิงสวัสดิการสังคมของรัฐ ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์เรียกปรากฏการณ์การพึ่งพิงสวัสดิการของรัฐว่า “การสร้างผลกระทบด้านลบต่อสังคม” แม้แต่นักวิชาการเสรีนิยม เช่น มิลตัน ฟริดแมน (Friedman, 1955) ก็ยังยกเว้นสวัสดิการสังคมด้านการศึกษาไม่ให้แปรรูปเป็นสินค้า รวมทั้งสวัสดิการสังคมด้านการรักษาพยาบาลเนื่องจากเป็นการสร้างโอกาสให้พลเมือง เพราะบุคคลที่มีการศึกษาและสุขภาพดีย่อมเข้าถึงโอกาสในด้านต่าง ๆ ได้ดีกว่า

การนำระบบตลาดเสรีมาใช้ในสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลจะเกิดปัญหาที่ผู้มีความประสงค์จะใช้บริการรักษาพยาบาลหรือผู้ป่วยจะมีข้อมูลสารสนเทศน้อยกว่าแพทย์ผู้ให้บริการ เรียกปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหานี้ว่า “ความไม่สมมาตรด้านข้อมูลข่าวสาร” (Asymmetric Information)[4] ซึ่งเป็นปัญหาความล้มเหลวของระบบตลาด (Market Failure)[5] ประการหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้ขาย (แพทย์) กับผู้ซื้อ (ผู้ป่วย)

เราอาจสรุปได้ว่า ทิทมัสส์ สนับสนุนสวัสดิการสังคมเชิงสถาบันที่มีสวัสดิการสังคมแบบส่วนที่เหลือเป็นส่วนเสริมเป็นสวัสดิการสังคมที่ตอบสนองความต้องการโดยปราศจากอุปสรรคจากการขาดกำลังซื้อของพลเมือง รวมทั้งปฏิเสธการทดสอบความจำเป็นของบุคคลเพื่อรับประโยชน์สวัสดิการสังคมเพียงประการเดียว โดยเชื่อว่าสวัสดิการสังคมเชิงสถาบันจะช่วยให้เกิดภราดรภาพ (Solidarity) หรือความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในสังคม

---

[4]ความไม่สมมาตรด้านข้อมูลข่าวสาร” (Asymmetric Information) หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในตลาดมีข้อมูลที่เท่ากัน ทำให้ฝ่ายหนึ่งมความได้เปรียบอีกฝ่ายหนึ่ง นับเป็นความล้มเหลวของตลาดรูปแบบหนึ่ง

[5]ความล้มเหลวของระบบตลาด (Market Failure) หมายถึง สถานการณ์ที่การที่ตลาดไม่สามารถทำงานตามกลไกเพื่อนำมาซึ่งการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพได้ เนื่องจากปัจจัยดังต่อไปนี้ (1) อำนาจเหนือตลาด (Market Power) (2) ผลกระทบภายนอก (Externality) (3) สินค้าสาธารณะ (Public Goods) และ (4) ความไม่สมมาตรด้านข้อมูลข่าวสาร (Asymmetric Information)

เอกสารอ้างอิง

พงษ์เทพ สันติกุล. (2563). ความยุติธรรมในสวัสดิการสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Bowden, Matt. (2010). *The Gift Relationship, in Anheier, H.K. and Toepler, S. (eds). International Encyclopedia of Civil Society.* New York : Springer.

Busby, Helen. (2004). *Reassessing the 'gift relationship': the meaning and ethics of blood donation for genetic research in the UK.* Thesis for the degree of Doctor of Philosophy University of Nottingham, United Kingdom.

Bentley, Gilbert. (1966).*The evolution of national insurance in Great Britain : the origins of the welfare state*. Aldershot : Gregg Revivals.

Fontain, Philippe. (2004). Richard Titmuss on Social Cohesion : A Comment. *European Journal of Political Economy,* 20(3), 795-797.

Friedman, Milton. (1955). *The role of government in education. in R. Solo (ed.), Economics and the Public Interest.* New Brunswick, New Jersey, United States : Rutgers University Press

Glennerster, Howard. (2014). *Richard Titmuss : Forty years on.* Centre for Analysis of Social Exclusion, LSE.

Jackson, Ben. (2019). *Welfare and Social Policy in Britain Since 1870 : Essays in Honour of Jose Harris.* London : Oxford University Press.

Mann, Krik. (2009). Remembering and Rethinking the Divisions of Welfare : 50 years on. *Journal of Social Policy*, 38(1), 1-18.

Shearmur, Jeremy. (1997). *Trust, Titmuss and Blood in Assurance and Trust,* edited by Colin Robinson. USA : Blackwell Publishers.

Titmuss, Richard. (1974). *Social Policy : An Introduction.* London : Allen and Unwin Ltd.

Titmuss, Richard. (1974). *Essays on The Welfare State Fifth Edition.* London : Allen and Unwin Ltd.

Titmuss, Richard. (1971). *The Gift Relationship : From Human Blood to Social Policy.* New York : Pantheon House.

Titmuss, Richard. (1968). *Commitment to Welfare*. London : Allen and Unwin.

Titmuss, Richard. (1965). The role of redistribution in social policy. *Social Security Bulletin,* 28(6), 14-20.